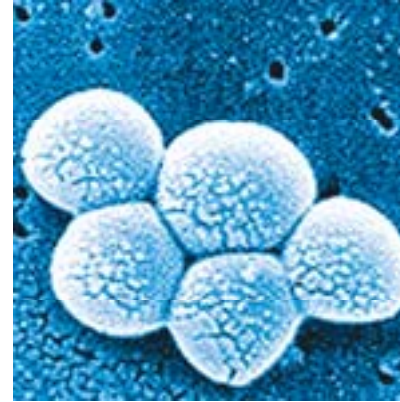

PROCARYOTA

Biologi A på Netkurs

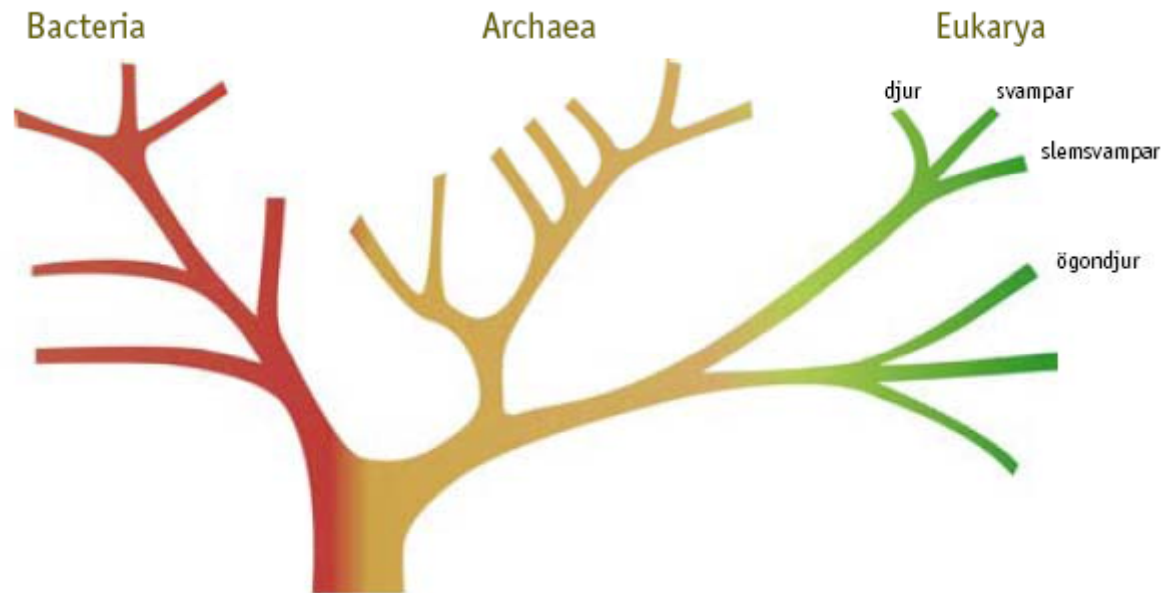
VAD ÄR PROKARYOTER?

- Encelliga, varje cell ca 1 mikrometer i diameter
- Inga membranförsedda organeller
- Cellandning med enzymer som sitter cellmembranet
- Cellvägg utanför cellmembranet, av speciella kvävehaltiga sockermolekyler
- En kromosom i form av en ringformad DNA-molekyl, ibland även extra mindre DNA-ringar (plasmider) som kan utbytas
- Två grupper: bakterier och arkéer

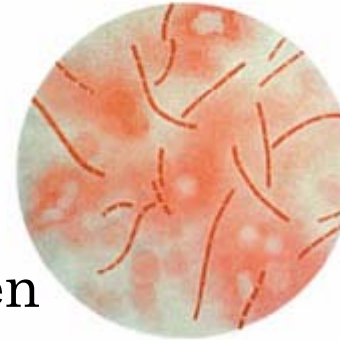
ORGANISMERNAS SLÄKTTRÄD

Av trädets framgår att eukaryoterna närmast verkar ha utvecklats från arkéerna än från bakterierna. Vi ser också att djuren är närmare släkt med svampar än med växter.

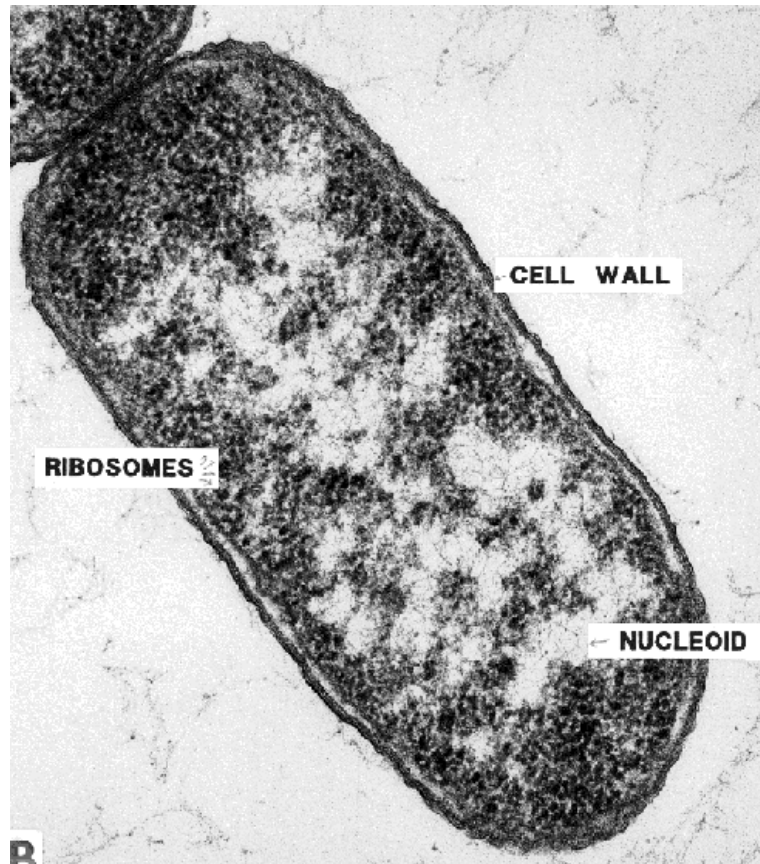
BAKTERIER

- Finns praktiskt taget överallt i biosfären
- Många är viktiga nedbrytare i jord, samt i sjö- och havsbotten
- Andra är autotrofer och kallas då cyanobakterier eller blågröna alger – kan orsaka algblomning
- Åter andra är parasiter och kan orsaka sjukdomar (patogener)
- Snabb celledelning i gynnsam miljö – ner mot 20 minuter
- Antibiotika är ämnen som förhindrar ytterligare celledelning hos bakterier
- Bakterier kan ganska snabbt utveckla resistens mot antibiotika – varför det ska användas måttligt!

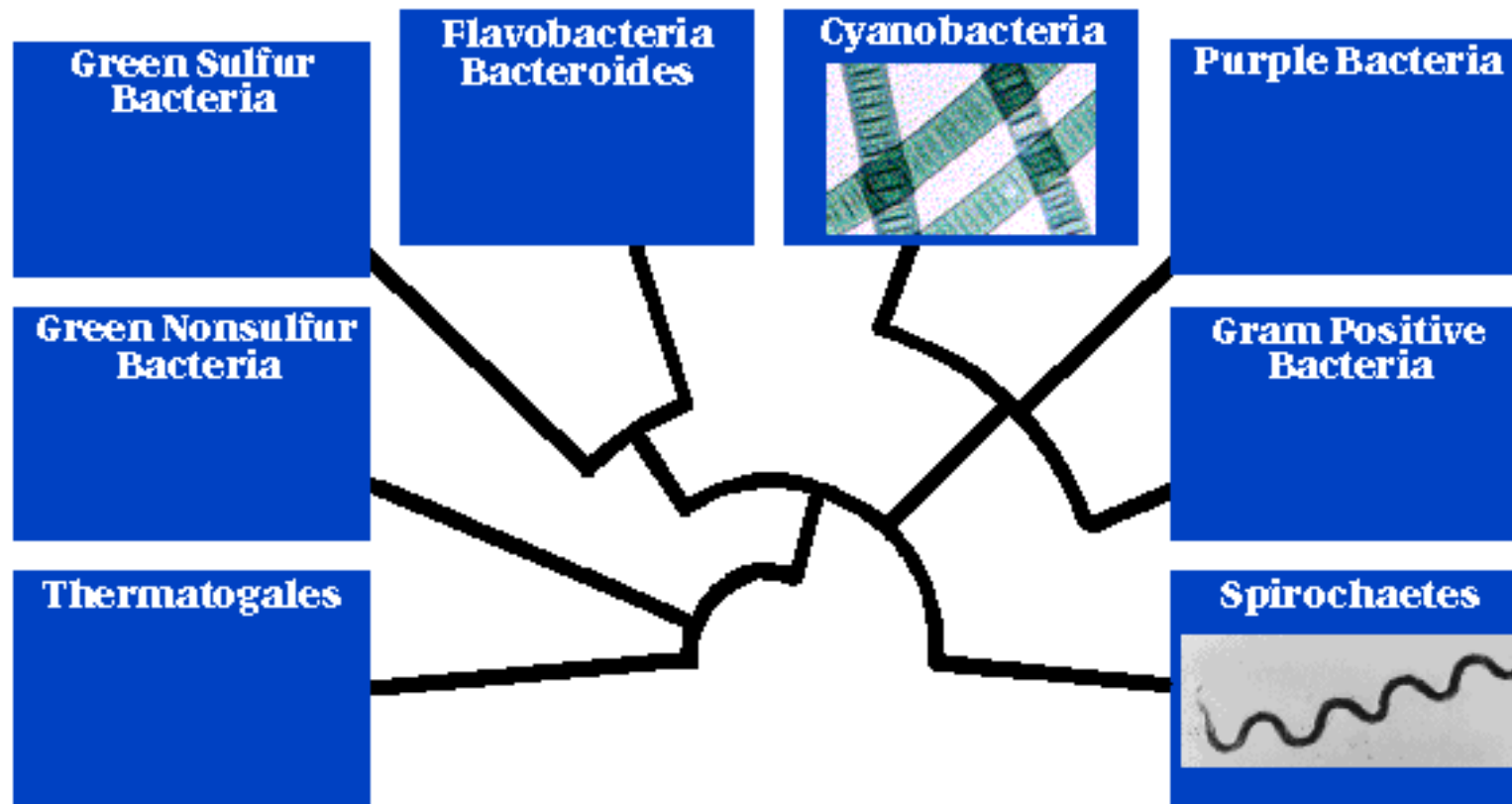

INDELNING AV BAKTERIER

- **Efter form:** baciller (stavformiga), kocker (kulformiga) och spiriller (spiralformiga)
- **Efter ytterhölje:** grampositiva (cellvägg ytterst) och gramnegativa (extra cellmembran utanpå cellväggen)
- **Efter ämnesomsättning:** aeroba heterotrofer, anaeroba heterotrofer, fotoautotrofa, kemoautotrofa och specialister (som t.ex. kvävefixerare)

MER OM INDELNING AV BAKTERIER

ARKÉER

- Har histoner (proteiner som DNA lindas runt som hos eukaryoter, men som bakterier saknar)
- Vanlig antibiotika biter inte på dem
- Finns främst i extrema miljöer där det är väldigt salt, torrt eller varmt
- Det är arkéer som, vid frånvaro av syre, rötar lätt nedbrytbart biologiskt avfall och producerar metangas (biogas)
- Finns i princip i alla miljöer

- En av de mest utbredda infektionssjukdomarna
- Orsakas av en bacill som ger vävnadsdöd inne i kroppen, ofta i lungorna
- Var mycket vanlig i Sverige ("lungso") till för 60 år sedan, drabbade i hög grad unga i åldern 15-30 år, dödlig eller gav men för livet
- Från 1800-talet vårdade turberkulossjuka på sanatorier med vila och närande kost
- God hygien, bra bostäder och bra kostvanor förebygger sjukdomen
- Från 1950 finns antibiotika som biter på bacillen, men resistens är numera vanligt

TUBERKULOS

